

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Printed daily by
The Seaboard Printing & Publishing Co.
(An Ohio Corporation) 601 Andrew Street, President: B. K. Oserna, Sec'y-Treas.:
R. T. Kohanyi

Editor: Col. ANDREW OSERNA

Address: 700-710 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telephone: Bell Main 3336. Cuy. Central 1233.

Subscription Rates: Annual \$4.00; Six Months \$2.00; Three Months \$1.00. Foreign countries: one year \$6.00; six months \$3.00; three months \$1.50. Single copies 10 cents.

New York City branch: Room 603, 154 Nassau St., New York City
Manager: Joseph Horváth

A banditák.

A KINAI BANDITÁK tehát, úgy látszik, erősebbek, biztosabbak, mint az egész világ. Nem bír belük a kínai kormány és nem bírnak velük az idegen hatalmak. A banditák beveszik magukat Lincheng mellett a hegyek közé és onnét, sziklákból épített várak fokról, orrot mutatnak angolnak, franciának, amerikaiának.

Meddig tarthat ez? Mindenesetre addig, míg az idegen hatalmak türelme el nem fogy. Most már csak az a nagy kérdés, hogy mikor fog el végre az idegen hatalmak türelme? Ugy látszik eddig, hogy ez a türelm gummiból van. Vagy még a gummival is macacsabb anyagból, — nyulik, nyulik, nem akar elszakadni sehogysem.

Folytak a tárgyalások. Vagy helyesebben: folytak a komédia, amit a tárgyalások helyett megindítottak. Mikor a shantung expressz kirablásáról a hírt először vitte szét a táviró a világ minden részébe, megdöbönt esodálkozás támadt nyomában mindenütt. S az olvasók százezer önkénytelenül erre gondoltak: most végre magunk rendet teremtünk ebben a darázs-fészekben! Mindenki türelmét vesztette az asztalra csapot és így szót — ez az állapot nem tarthat tovább.

Amiért Kinában a katonai hatalom egyik kézből a másikba vándorol, amiért ez a katonai hatalom úgy rángatja maga után a kormányokat, mint ahogy a bábszínházban ráncigálja a marionetteket, azért idegen, ártatlan utasokat, akiknek az egészségre semmi közük, nem lehet veszélynek kitenni, nem lehet őket olyan veszélynek kitenni, mint amilyenben azok az emberek forognak, akiket most a banditák foglyokként maguknál tartanak.

Erre mindenki azt gondolta, hogy, ha nem is hivatalos beavatkozás fog az idegen érdekelt államok részéről történni, ezek az idegen, érdekelt államok mindenesetre olyan nyomást tudnak majd a kínai kormányra gyakorolni, amely példát fog egyszer és mindenkorra teremteni.

Eddig csak az lett nyilvánvaló, hogy a banditák dacolni tudnak velük.

Kiderült, hogy hiába is próbálnának az érdekelt országok nyomást gyakorolni a kínai kormányra, annak semmi eredménye se lenne, mert hiszen a kínai kormány csak a névben él, hogy úgy mondjuk csak "in effigie" szerepel. Hatalma, befolyása egyáltalán semmi. A saját katonái nevetnek a rendelkezésükre: egy ideig immel-ámmal hadakoztak a banditák ellen, aztán fogták magukat és — eladták nekik a fegyvereket!

Pekingben tragikomédiát játszanak. De mink, amerikaiak ennek a tragikomédiának nem lehetünk egyszerű szemlélői. Sajnos, mi részesei vagyunk ennek a színjátéknak. Itt a mi bőrünkre is történik a vásár.

Természetes, hogy egy ország bizkék teljes mértékben a megbízottjában. Jacob Gould Schurman, a pekingi amerikai főkonzul eddig mindent elkövetett, amit ebben a kínos ügyben egy okos, tapintatos diplomata elkövethet. Hughes külügyminiszter teljes rendelkezési joggal ruházta őt fel és Schurman ezzel a jogával kétségtelenül élni tudott mind mostanáig.

A hangsúly azonban az, hogy mind mostanáig, — ez az a határ, ameddig egy magányos diplomata, egy ország megbízottja elmehet. Ezentul már a neveltség következik, amibe egy ország nem mehet bele.

Utóvégre is egyszer tisztázni kell, hogy kinek a hatalma erősebb, Uncle Samé-e, vagy Wang "tábornoké", a banditák vezéréé?

Wang tábornok eddig nagyon erőlyesen lépett fel minden egyes alkalommal. Most már ideje, hogy az Egyesült Államok lépjen fel vele szemben erőlyesen. A tehetetlen kínai kormány tárgyalói képek ezt a tárgyalást még hetekig elhuzni s ha Washingtonban nem intézkednek, biztos, hogy hetek múlva ez az ügy ugyanabban a stádiumban lesz, mint ahol most van.

Önézetes nemzet, Roosevelt nemzete! — ebbe a kínos és szegyetlen játékba nem mehet bele.

Most már elérkezett az ultimátumnak az ideje. És elérkezett annak az ideje, hogy e megett az ultimátum megett Wang mester és a pekingi kormány észrevegye az Egyesült Államok erőlyes kezét.

Elerkezett az ideje annak, hogy ezt az ultimátumot az Egyesült Államok szuronyok hegyén nyujtsa át.

MEGHALT A SHERIFF AZ ÖRÜLTTEL PARBAJOZVA.

MARINETTE, Wis., máj. 22. — Marinette megye sheriffje, Emmett Butts elment, hogy a bírósági elnöke John Holtzot elbírálta állapotának megállapítása végett. Az örült revolver ragadt a földre és a sheriffre. Négy golyótól találya meghalt a sheriff. Az örült később agyonlőtték a Butts segítségére szaladt polgárok.

KEGYELMET KAPOTT AZ APÓSÁNAK GYLKOSA.

COLUMBUS, O., május 22. — Donahy kormányzó megkegyelmezett a 38 éves Grover C. Bakernek, akit az apósa meggyilkolásáért 1912. október 30-án ítélték életfogytig tartó fegyházra. Baker a második feleségének mostohaapját, Stephen Gravest lölte agyon, vitatkozás közben. A fegyházban egyik legpéldásabban viselkedő rabja volt tíz év óta.

"MI KELL?" címen Angliában most rendkívül érdekes könyv jelent meg, amely a legkiválóbb angol természettudósok feleleteit tartalmazza arra a kérdésre, hogy milyen felfedezésekre és találmányokra van leginkább szükség a emberiségnek.

A Szabadság hasábjain legutóbb megjelentek azok a válaszok, amelyeket SIR BELL, adott erre a kérdésre s a következőkben az Egyesült Államok legkiválóbb felelőinek és mérnökeinek feleleteit vonulnak fel előttünk.

FRANK J. JEWETT szerint a kor legnagyobb szükségese olesó és hasznos energiaforrások felfedezésében rejlik. A jelenben minden energia két forrásból, a tüzelőanyagokból és a vízi erőkből származik. Általános tudott dolog, hogy a tüzelőanyagok, a szén és a petróleum, bármilyen nagy mennyiségben is állanak ma még rendelkezésünkre, e gy szerteljesseggel ki fognak apadni. A vízi erők kihasználhatóságának pedig maga az erő természeté szab határt. Így ha csak valamilyen új kutatás és felfedezés útján nem jutunk el újabb energiákhoz, a világ kétségkívül energia inség előtt fog állni. Ha ebben az irányban kényeljük a jövőt, úgy máris sejtethetünk bizonyos energia forrásokat, amelyeknek megfelelő kiaknázása nagy részben megoldhatná a nap s sugárzó energiát. Ezek: a nap s sugárzó energiája, a tenger arapályos mozgásában rejlő erők, vagy még inkább azok a délszaki mőnyvek, amelyek nagy mennyiségben s sugárzó energiát köntek le.

ALFRED E. GOLDSMITH, az Institute of Radio Engineers titkára, úgy fogja fel, hogy bár nem igen lehet "feltalálásnak" nevezni, mégis a világ egyik legfontosabb eleme a világ egyik legfontosabb közlekedésnek számos elágazásában van, de széleskörűen magába foglalja egy általános nyelvet, vagy jelrész megalkotását, amelynek segítségével a világ legkülönbözőbb részei között a lehető legkevesebb költséggel és a lehető leggyorsabb ütemben lehetne megteremteni.

A faji kiválasztás. A. E. KENNELLY, a Harvard egyetem mérnöki szakosztályának tanára, azt fele-

li, hogy a világnak leginkább olyan eszközök feltalálására van szüksége, amelyek útján az erkölcsileg, testileg és elméletileg gyengék születését és szaporodását meg lehetne akadályozni. Az emberiség fejlődése a multban tisztára a véletlen műve volt s elérkezett az ideje annak, hogy az emberiség maga vegye kezébe fejlődésének irányítását.

Dicsó erők a szegényeknek.

LEE DE FOREST, a De Radio Telephone and Telegraph Company tagja, a következőket válaszolja: "Véleményem szerint a világnak olesó és jól hasznosítható energia forrásoként a szik- zé. Tudott dolog, hogy a tüzelőanyagok r e n delkezésünkre álló formái néhány századon belül ki fognak pusztni. Vagy egy újabb formájú növényi tüzelőanyagot kell kifejleszteni, vagy pedig olyan eszközöket kell találni, amelyek útján meg lehet fogni a légkör felső rétegeiben rejlő nagy villanyerőket. Vagy végül olyan felfedezésre van szükség, amely fel tudja szabadítani az atomok energiáját és atomközi energiáikat."

"Rövid megfontolás után mindenki könnyen meggyőződhet arról, hogy ha a civilizált népek általános elosztásban olesó erők, tüzelés és világító anyag forrásokkal rendelkeznek, úgy az emberiség nyomorúsága egy csapásra megkönnyebbednék. Ez a felfedezés legelőbb a szegénységben enyhítene, a szegénységben, amely legelőbb bünk életét végtelen keresves küzdelemre váltja."

Nem, nincs elég fantáziája az öreg Hindenburgnak és nem képes ugylátszó meglátni a modern irányzatokat, amelyek nagyon is fel fel lendülnek a régimódi hadviselés-től. Ő egy háborút nem tud másképp elképzelni, mint azokékal az eszközökkel, akogy még az ő fiatal korában verekedtek a derék emberek.

Vannak azonban angol, francia és amerikai szakértők, fiatal, ambiciózus emberek, akik már sokkal jobban belelátnak a dolgok lényegébe, sokkal inkább tudják, hogy miről is van szó tulajdonképen. Ismétlünk, fiatal emberek, akik a Ma gyermekei, a kik hivatva vannak arra, hogy a jövő háborúját előkészítsék. Ezeknek a véleménye szerint a jövő háborúját részben a levegőben fogják folytatni, részben pedig a mostani hadiszerek elkerülésével, mérgeknek a felhasználásával.

Hát ez elég biztató. "Az újfajta repülőgépekkel és az új mérgek felhasználásával — mondják — egész városokat fogunk elpusztítani. Ez a mézárás mindaddig fog tartani, míg végre a hadakozó felek majd olyan szerződést nem csinálnak egymással, amely a civilté életét biztosítani fogja. Amig sikerül majd olyan szerződést csinálni, amelyet az összes szerződő felek — be is tartanak!"

Tirpitz admirális, az U-hajók nagy német szakértője ezen az egészen csak nevet. Ő is a maga tudományához, világnézetéhez, tapasztalatahoz, egyéniségéhez ragaszkodik és azt mondja, hogy az új háborút a víz alatt fogják megvívni...

Erre a kijelentésre egy egész férfikörus nevetése válaszol. Ez a körus: német mérnökök, Mérnökök, akik a föld mélyén dolgoznak, bányászok, gépészek. Ezek meg azt mondják: az egyetlen lehetőség az új háboru kialakulásának az, hogy a föld alatt fogják megvívni. 2000 lábnyira a föld felszínétől! Ha akad valaki, aki ezen nevetni próbál, a mérnökök a zonnal Verne Gyulára, a franciák mesés fantáziájú írójára utalnak. Ezt mondják: ugye, mikor Verne megírta az "Uta zis a Föld körül 80 nap alatt" című regényét, az emberek nevettek! Ezt a rekordot pedig ma már nyolcvanhat nappal döntöttük meg, alig néhány estendővel a halála után. Ha a távrepülés kérdését teljesen megoldották, a világot tíz nap alatt fogják körülfutni. Ez Verne annak idején a bolondok házába akarták csúszni.

Nem, valóban, ne tessék nevetni és ne tessék észreveszni. A német mérnökök a lehető legkomolyabban foglalkoznak ezzel a kérdéssel.

AGYONHASZNÁLT IRODALMI KÉPEK
Nagytakarítást rendez az Akadémia.

PÉNZKÜLDÉS
Magyarországra és az elszakadt területekre postán és sürgönyileg
Dollárküldés díja Magyarországra 4%. Legkisebb díj \$1.00

HAJÓJEGYEK
az összes vonalakra. — Kihosztalt ügyek gyors és csakszerű elintézése.

BETÉTEK UTÁN 4 SZÁZALÉK KAMAT.

KISS EMIL BANKHÁZA
133 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y.
(A 5-ik utca sarkán.)

A JÖVENDŐ HÁBORUJA

Sohase lesz béke.

A HÁBORU véres, rettenetes szörnyetege végig korbácsolta az egész világot. Amit össze lehetett törni, azt ez a szörnyeteg összetörte, amit szét lehetett dúlni, azt szédültá, ami még a multakból épen, szépen maradt, azt összeroncolta.

Európa torjik lehet a háborúval.

Az Egyesült Államok torjik lehet a háborúval. És mégis: lesz itt még háború! Sőt: lesznek itt még háborúk.

Amit a modern technikából, a szédületes modern emberi tudásból a háboru fel tudott használni, azt most legutóbb felhasználta, borzalmas mértékben, megrontó biztonsággal.

A kérdés ez: mi'yen lesz a jövő háborúja?

Hindenburg marsall egy legutóbb adott interjújában azt mondotta, hogy az ő véleménye szerint a jövő háborúját a lovasagok fogják megvívni. Így mondta: "a lovasított gyalgóság" — what ever it means.

De: mit tudhat a jövő háborújáról az 1871-es hadjáratnak ez az öreg veteránja, akinek az agyveleje nem mozog már — sőt, hogy őszinték legyünk, nagyon keveset mozgott ezelőtt is, fantázia nélküli öreg német tiszt, aki inkább csak arra való, hogy disze legyen a hadseregnek, a mo'yan pompás műtárgy, a melyet a sarkba állítanak, mint egy hatalmas vázát, aztán elfelejtkeznek róla.

Hát nem borzalmas, nem megdöbönt, nem kétségbeesés az emberi lélek?

Hát még mindig nem volt elég a verentásból, a nyomorból, a szenvedésből, bele-rugdaltak bennünket, az egész emberiséget a sárba, a fertőbe, a kétségbeesésbe, nem tudunk magunkhoz térni, nem tudjuk beiktatni a saját sebeit — és akadnak emberek, akik azon gondolkodnak, hogyan fogják megvívni a jövő háborúját!

Danle szerint a Pokol kapujára ez van felírva: "Ti, akik ide beléptek, hagyjátok fel minden reménytel!"

Nem a Pokol kapujára kelendő ezt felírni. Az Elet kapujára, amelyen át az újszülöttek átjönnek ebbe a keserves, reménytelen világba!

AMERICAN UNION BANK

NEMETH JANOS, elnök.

Füület: 10 East 22nd Street, a Bankpalestán.
Fiókület: 1597 Second Ave. corner 83rd St.
New York City

PÉNZT

ha olesón, biztosan akar szeretneik az óházba küldeni, akkor küldje át általunk. NEGYVEN ÉVES gyakorlatunk ezen a téren, biztos garancia.

KIHOSZATAL

Magyarországot az elfoglalt területekről. Konzuli leveleket. Affidavitokat szabályszerűen és gyorsan készítünk el. Elintézzük bármilyen közjegyzői ügyet.

HAJÓJEGYEK

az óházba, vagy az óházból Amerikába eladunk bármelyik vonalra a társaságok által megállapított legmértékű árón.

BETÉTEKET

elfogadunk. Állami bankházunk betéte a legbiztosabb helyen van és rendszeren kamatozik.

Bármilyen ügygel forduljon bizalommal hozzánk.

THE STANDARD BANK

ezelőtt: Hugo Lederer Bankháza
Avenue B., Corner 4th Street,
New York, N. Y.

MEGMENKÜLT A HAJÓ MINDEGYIK UTASA.

ST. JOHNS, N. B., május 22. — A zatonyra került Marvalde gőzös, amely tizenkét óráig állta a hullámok esapódását, elmerült hét fathom mély vízben. A kapitánya és legénye, valamint utasai, akiknek száma egyúttesen 436 volt, megmenekültek.

ZATONYRA KERÜLT A TAVIHAJÓ AZ UTASAIVAL.

SANDUSKY, O., május 22. — A Chippewa nevű gőzhajó zatonyra futott Bass szigete közelében tegnap este. Husz utasát megmentette ma reggel a Messenger nevű hajó.

Segislegjobb a KRIPPEN féle magyar gusztusnak mint Pipadohány!

A volt szocialista háború kormányai melyek a háború során a legrosszabbakat tették ki, most "újra" a kommunizmus állandóan ellenes s később megalapítást nyert delegátusok, akik zászók alatt vonulnak nemzet város utca, nemzet himnusz, lett is ép bírtok, falalkozni fognak, vezettekkel, amely landó harcot folylyennek számos a bírodalmi gyűlés.

Berger és Hill Amerikát meg R. Morris Berman ké ma forja leadni, vasat, amelyet a si internacionálé tán nyert el.

RUTTKAY JENŐ BANKHÁZA

amely husz év óta élvezi az amerikai magyarság bizalmát, a bankélet minden ágában a legkifinomult és legmegbízhatóbb szolgálatot adja az amerikai magyarságnak.

Pénzküldési, Közjegyzői, Hajójegy-vásárlási ügyekben ezért fordul mindenki a Ruttkay-bankhoz és ezért keresi fel mindenki, aki pénzt kamatozó betétre akarja elhelyezni.

RUTTKAY JENŐ BANKHÁZA

106 AVENUE B NEW YORK

Nagyszerű alkalom az amerikai magyarság javára!

MEG sohasem volt az amerikai magyarságnak oly nagyszerű alkalma arra, hogy kitűnő jövödelemhez jusson, mint MOST.

Egy 15 év fennálló, becsületes nevű, fizata multa magyar gyógyszerár, a

ROYAL Mfg. Company

alkalmat kínál minden amerikai magyarnak arra, hogy vásároljon Royal-részvényeket. Ezek a részvények mindenképpen NAGY jövedelmet fognak hozni, mert a társaság élen csupa megbízható és nagyvonalu ember áll, akik töviről-hegyire ismerik az üzlet titkait.

Erdeklődők írjanak felvilágosításért erre a címre:

Royal Mfg. Company

Kovács Kálmán, igazgató
Duchesne, Pa.

Nem, valóban, ne tessék nevetni és ne tessék észreveszni. A német mérnökök a lehető legkomolyabban foglalkoznak ezzel a kérdéssel.

SZOCIALISZTA MEGTÁRÁS A FASCIZMUS

A világ szocialista veszik fel a fascizmust

A HAMBURG

Amerika szocialista veszik

HAMBURG, május 22. — A szocialista pártok össze hívták határozat elfolytása a fascista, vagy a kommunista reakciók ellenében. A világ szocialista pártjai nevet fogadnak. Az új szocialista pártok 1,000,000 taggal rendelkeznek. Egyedül Oroszország nem vesz részt.

A szavazás eszgu volt, mindösszesen szavazott a társaság ellen. A határozatokat a határozatokat szabadelveknek ítélték. A tiltakozás muliasa következett, nagy nehezen szpitani.

A szocialisták érdeklődése.

Morris Hillquit amerikai képviselő közölte, hogy az annyira szerelmű érdeklődése, a nyomon később remélhetőleg és tartós lakadni.

Az ezen az előző határozat el az ellentéteket, a börtön váltott ki a segezté köleszónát a frontnak, mint a tiki kopenházi ki.

A volt szocialista háború kormányai melyek a háború során a legrosszabbakat tették ki, most "újra" a kommunizmus állandóan ellenes s később megalapítást nyert delegátusok, akik zászók alatt vonulnak nemzet város utca, nemzet himnusz, lett is ép bírtok, falalkozni fognak, vezettekkel, amely landó harcot folylyennek számos a bírodalmi gyűlés.

Berger és Hill Amerikát meg R. Morris Berman ké ma forja leadni, vasat, amelyet a si internacionálé tán nyert el.

Az ezen az előző határozat el az ellentéteket, a börtön váltott ki a segezté köleszónát a frontnak, mint a tiki kopenházi ki.

A volt szocialista háború kormányai melyek a háború során a legrosszabbakat tették ki, most "újra" a kommunizmus állandóan ellenes s később megalapítást nyert delegátusok, akik zászók alatt vonulnak nemzet város utca, nemzet himnusz, lett is ép bírtok, falalkozni fognak, vezettekkel, amely landó harcot folylyennek számos a bírodalmi gyűlés.

Berger és Hill Amerikát meg R. Morris Berman ké ma forja leadni, vasat, amelyet a si internacionálé tán nyert el.

Az ezen az előző határozat el az ellentéteket, a börtön váltott ki a segezté köleszónát a frontnak, mint a tiki kopenházi ki.

A volt szocialista háború kormányai melyek a háború során a legrosszabbakat tették ki, most "újra" a kommunizmus állandóan ellenes s később megalapítást nyert delegátusok, akik zászók alatt vonulnak nemzet város utca, nemzet himnusz, lett is ép bírtok, falalkozni fognak, vezettekkel, amely landó harcot folylyennek számos a bírodalmi gyűlés.

Berger és Hill Amerikát meg R. Morris Berman ké ma forja leadni, vasat, amelyet a si internacionálé tán nyert el.

Az ezen az előző határozat el az ellentéteket, a börtön váltott ki a segezté köleszónát a frontnak, mint a tiki kopenházi ki.

A volt szocialista háború kormányai melyek a háború során a legrosszabbakat tették ki, most "újra" a kommunizmus állandóan ellenes s később megalapítást nyert delegátusok, akik zászók alatt vonulnak nemzet város utca, nemzet himnusz, lett is ép bírtok, falalkozni fognak, vezettekkel, amely landó harcot folylyennek számos a bírodalmi gyűlés.

Berger és Hill Amerikát meg R. Morris Berman ké ma forja leadni, vasat, amelyet a si internacionálé tán nyert el.

Az ezen az előző határozat el az ellentéteket, a börtön váltott ki a segezté köleszónát a frontnak, mint a tiki kopenházi ki.

A volt szocialista háború kormányai melyek a háború során a legrosszabbakat tették ki, most "újra" a kommunizmus állandóan ellenes s később megalapítást nyert delegátusok, akik zászók alatt vonulnak nemzet város utca, nemzet himnusz, lett is ép bírtok, falalkozni fognak, vezettekkel, amely landó harcot folylyennek számos a bírodalmi gyűlés.

Berger és Hill Amerikát meg R. Morris Berman ké ma forja leadni, vasat, amelyet a si internacionálé tán nyert el.

Az ezen az előző határozat el az ellentéteket, a börtön váltott ki a segezté köleszónát a frontnak, mint a tiki kopenházi ki.

